

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/329/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115200054
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4115200054.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a členov senátu JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Jarmily Pogranovej, v právnej veci navrhovateľa: L. P., ml., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y. XX, proti odporcovi: L. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. C. XXX, o návrhu navrhovateľa na zvýšenie výživného, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 19. októbra 2015 č. k. 10C/1/2015-117 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutých častiach - okrem zamietajúcej časti výroku **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi **n e p r i z n á v a** náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu na navrhovateľa zo sumy 43,15 eura na 100 eur mesačne počnúc dňom 05. 02. 2015, čím zmenil rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 9C/80/2003-40 zo dňa 08. 01. 2004. Odporcovi uložil povinnosť platiť výživné do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa, vo z vyšnej časti návrh zamietol. Zročné výživné za čas od 05. 01. 2015 do 31. 10. 2015 v sume 552 eur uložil odporcovi platiť v pravidelných mesačných splátkach po 50 eur mesačne spolu s bežným výživným počnúc dňom právoplatnosti rozsudku pod následkom straty výhody splátok. O trovách konania rozhodol výrokom, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 62 ods. 1, 2, 3, 5, § 75 veta prvá Zákona o rodine. Konštatoval, že naposledy bola vyživovacia povinnosť odporcu na navrhovateľa určená rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 9C/80/2003-40 z 08. 01. 2004, kedy bol odporca zaviazaný prispievať na výživu vtedy mal. navrhovateľa sumou 1.300,- Sk mesačne (43,15 eura). V tom čase bol navrhovateľ žiakom základnej školy, matka bola nezamestnaná, žila z úspor, sporadicky brigádnicke pracovala. Odporcov mesačný príjem predstavoval 15.000,- Sk (497,90 eura). Obaja rodičia mali jednu vyživovaciu povinnosť na navrhovateľa. V súčasnosti je navrhovateľ študentom 3. ročníka vysokej školy - SPÚ, jeho mesačné náklady predstavujú cestovné 18 eur, zubný technik 19 eur, plaváreň 6,80 eura, tankovanie 20 eur, skriptá 5 eur, stravné v škole za obedovú jednotku 1,68 eura, mesačne 26,87 eura. Iné výdavky sú tvorené paušálom na mobil 20 eur mesačne, náklady na jazykovú školu 243 eur za 9 mesiacov, 2x ročne interné 151,44 eura, výdavky spojené s návštevou zubného lekára v súvislosti so strojčekom 112 eur a fixovanie vo výške 270 eur. Matka navrhovateľa má priemerný mesačný zárobok 876 eur, pričom platí za elektrinu 27,93 eura, za plyn 76 eura, domovú daň 4,45 eura, odvody 285,68 eura, príspevok do bytového fondu 18,26 eura, živnostenský poplatok v Rakúsku 3 eura, vodu 5,05 eura. Odporcov príjem je 600 eur mesačne. Má náklady na bývanie s terajšou manželkou okolo 150 eur mesačne, exekúciu 470 eur mesačne, pretože nesplácal pôžičku. Ďalšími výdavkami podľa jeho vyjadrenia sú náklady na naftu do osobného motorového vozidla, stravu, ktorých výšku nešpecifikoval. Okrem uvedeného platí výživné 43,15 eura, na ktoré bol zaviazaný citovaným rozsudkom. Súd mal za to, že v konaní bolo

jednoznačne preukázané, že na strane navrhovateľa došlo od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti k podstatnej zmene pomerov, ktorá je základným predpokladom pre zmenu rozhodnutia o výživnom. Táto zmena spočíva v tom, že pri poslednej úprave výživného bol žiakom základnej školy, v súčasnosti študentom vysokej školy, pričom náklady vzrástli čo do stravného, cestovného, študijnej literatúry, internetu, zubného lekára, okrem toho je v dospelom veku, kedy mu náklady vzrástli aj v súvislosti s ošatením, kultúrnym vyžitím, záujmami a ďalšími. K zmene pomerov prišlo na strane odporcu, keď pri poslednej úprave výživného mal príjem 498 eura, v súčasnosti 600 eur netto mesačne podľa vlastného vyjadrenia. V roku 2007 sa oženil, s novou manželkou dieťa nemá, preto mu nevznikla nová vyživovacia povinnosť. Z daňového priznania jeho manželky J. P. je zrejmé, že príjem z podnikania presiahol výdavky, v spoločnej domácnosti žije s manželkou a jej dvoma deťmi, na ktoré však manželka odporcu dostáva výživné od predchádzajúceho manžela. K zmene pomerov došlo aj u matky navrhovateľa, ktorá v súčasnosti pracuje ako opatrovatelka alebo zdravotná sestra v Rakúsku, kde sa jej priemerný príjem spriemerovaný pohybuje v sume 862 eur mesačne, zvýšili sa však jej výdavky na domácnosť, na ktorých sa podieľa sama, pretože navrhovateľ sa toho času štúdiom na vysokej škole pripravuje na budúce povolanie. Sama zabezpečuje potreby domácnosti a výdavky na navrhovateľa. Vychádzajúc z vyššie popísanej zmeny pomerov súd považoval za primerané zvýšenie výživného na 100 eur mesačne, ktorým by mali byť pokryté náklady na stravu, školné, cestovné náklady, študijnú literatúru, zubného technika. Neprihliadal na to, že odporca má exekúciu, pretože si neplnil riadne splátky úveru, pretože vyživovacia povinnosť má prednosť pred všetkými výdavkami rodičov, a preto je na zodpovednosti odporcu, aby si nastavil výdavky tak, aby v prvom rade si plnil vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi, ktorý je toho času na ňu odkázaný, keďže sa pripravuje na budúce povolanie. Súd zamietol návrh na zvýšenie výživného v časti 100 eur, keď navrhovateľ žiadal výživné vo výške 200 eur z dôvodu, že príjem odporcu neumožňuje určiť požadované výživné. S ohľadom na splácanie ročného výživného v splátkach po 50 eur mesačne by navrhovateľ mal dostávať na výživu 150 eur mesačne, čo by malo byť postačujúce na jeho náklady. O ročnom výživnom rozhodol súd od podania návrhu 05. 01. 2015 do 31. 10. 2015 a vypočítal ho ako rozdiel novej výšky výživného a predchádzajúceho výživného.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, ktorý navrhol rozsudok zmeniť a návrh zamietnuť, resp. znížiť vyživovaciu povinnosť na 20 eur mesačne. Vytykal súdu prvého stupňa nesprávne zhodnotenie jeho majetkových pomerov, keď sa nezaoberal finančnou a príjmovou situáciou na jeho strane. Poukázal na to, že pracuje iba počas sezóny, maximálne 9 mesiacov a jeho príjem sa pohybuje maximálne vo výške 600 eur mesačne, čiže ročný príjem je 5.400 eur, z čoho je mesačný 450 eur. Túto skutočnosť súd nebral do úvahy a jeho príjem je rovnako pravidelný a istý, hoci pracuje ako stavebný robotník a jeho práca je sezónna. Pokiaľ ide o spoločnú domácnosť, v ktorej býva s manželkou, žijú s nimi dve mal. detí vo veku 16 a 17 rokov a staršia dcéra má 23 rokov a je nezamestnaná, evidovaná na úrade práce. Náklady na školné a ostatné veci na mal. deti prevyšujú ich možnosti. Od roku 2006 má neuhradené záväzky ako pozostatok havárie z roku 2005, do ktorej situácie sa dostal nevinne. Ďalej uviedol, že bol nútený platiť pohľadávku - splátku dražobnej spoločnosti, ktorá odkúpila dlh od jeho banky, na ktorú skutočnosť súd neprihliadol, nakoľko počas pojednávania musel doplatiť výživné. Dostal sa do platobnej neschopnosti, nevyplatil splátku, keď súd požadoval doplatenie dlžného výživného, čo má za následok likvidáciu existencie a existencie rodiny. Dražobná spoločnosť vyhlásila dražbu domu z dôvodu nesplatenia splátok dňa 18. 04. 2016. Podnikol určité kroky k zastaveniu, do dnešného dňa nepozná odpoveď. V závere uviedol, že syn odmieta jeho osobu ako otca, nenavštevuje ho a každú jeho snahu o nadviazanie kontaktu odmieta, jedine, čo od neho chce je výživné.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa vo vyhovujúcej časti ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že pokiaľ odporca poukazuje na to, že je stavebný robotník, on sám na stavbe brigaduje ako pomocný robotník od svojich 15 rokov a situácia nie je taká, ako popisuje odporca. Pracoval v stavebnej firme PP - Invest, s.r.o., kde je neustály nedostatok zamestnancov a pracuje tam dokonca aj počas sviatkov, víkendov a zimy. Deti manželky odporcu nie sú jeho biologickými deťmi, a preto nemá voči nim vyživovaciu povinnosť. Pokiaľ poukazuje na neuhradené záväzky ako pozostatok z havárie v roku 2005 mal za to, že odporca sa mal dožadovať svojich práv a podať odvolanie, pričom táto skutočnosť nesúvisí s predmetom konania. Pokiaľ ide o záväzok voči mobilnej dražobnej spoločnosti uviedol, že odporca má mobilný kontakt na jeho mamu a od roku 2003 do dnešného dňa nikdy nezavolať s tým, že nemá peniaze na zaplatenie výživného, hoci bývajú v susednej, 2 km vzdalenej dedine. Jeho matka sa viackrát snažila odporcovi dovolať, avšak bezvýsledne. Niekoľkokrát odporcovi pred pojednávaním prizvukovala, že ak mal finančné problémy, mal sa skontaktovať s jeho mamou a dohodnúť sa na odklade. Ak by bol platil výživné ako má, a prejavoval by záujem aspoň platením

výživného 43,15 eura, nebol by podaný návrh na zvýšenie výživného. Od roku 2005 do dnešného dňa odporca neprejavil telefonický alebo osobný záujem a do dátumu prvého súdneho pojednávania si nebol vôbec istý, ako otec vôbec vyzerá.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 s verejným vyhlásením rozhodnutia pri splnení si povinnosti upravenej v § 156 ods. 3 OSP dospel k záveru, že odvolanie odporcu nie je dôvodné.

Predmetom konania je návrh navrhovateľa podaný 05. 01. 2015, ktorým sa domáhal zvýšenia výživného zo sumy 43,15 eura na sumu 200 eur mesačne s odôvodnením, že naposledy bola vyživovacia povinnosť upravená rozsudkom č. k. 9C/80/2003-15, pričom od posledného určenia výživného uplynulo 11 rokov, v tom čase bol žiakom základnej školy, v súčasnosti študuje na vysokej škole, v súvislosti s čím mu narástli náklady. Otec mu nepravidelne platí výživné a neprispieva mu ničím na jeho potreby. Celú starostlivosť zabezpečuje matka, ktorá pracuje ako opatrovateľka v Rakúsku v dvojtýždňových turnusoch. Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania návrhu čiastočne vyhovel, keď zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu zo sumy 43,15 eura na 100 eur mesačne od 05. 01. 2015 a vo zvyšnej časti návrh zamietol. Zároveň určil ročné výživné na zaplatenie ktorého povolil odporcovi splátky po 50 eur mesačne.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Vyššie citované zákonné ustanovenia vyjadrujú zásadu, že k zmene dohôd a súdnych rozhodnutí o výživnom môže dôjsť len na základe zmeny pomerov. Táto sa zisťuje porovnávaním okolností dôležitých pre určenie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodovania súdu. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je však závažnejšia zmena pomerov, ktorou sa rozumie len zmena tých okolností na strane či už oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom. Takouto zmenou pomerov môže byť zvýšenie nákladov dieťaťa v súvislosti s pribúdajúcim vekom, s fyzickým vyspívaním, formami prípravy na budúce povolanie, ako aj zmena v možnostiach povinného plniť si vyživovaciu povinnosť v doterajšom rozsahu. V tomto prípade pôjde o rozšírenie alebo zúženie vyživovacích povinností povinného, jeho invaliditu, alebo také zvýšenie či zníženie (odôvodnený pokles) jeho zárobku či iných príjmov, prípadne ostatného majetku, ktoré ovplyvní celkovú situáciu povinného, a to nielen na krátky čas.

Súd pri rozhodovaní o zmene výživného musí nielen celistvo zhodnotiť zmeny v pomeroch účastníkov, ale taktiež prihliadnuť aj na vývoj životných nákladov za obdobie, ktoré uplynulo od vydania posledného rozhodnutia o výživnom, tzv. valorizačnú klauzulu zakotvenú v ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Rovnako tak musí vychádzať zo všeobecného ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého sa pri rozhodovaní o výživnom prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Odôvodnené potreby dieťaťa závisia predovšetkým od jeho veku, zdravotného stavu, fyzickej a duševnej vyspelosti, obsahu a spôsobu jeho prípravy na budúce povolanie, od hodnoty jeho majetku, prípadne od výšky vlastných príjmov dieťaťa a sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami, ako aj majetkovými pomermi rodičov. Ak sú tieto obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. V opačnom prípade odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, vrátane tvorby úspor, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Výživné pre dieťa teda slúži nielen na uspokojovanie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (jedlo, ošatenie, obuv a pod.), ale aj ďalších potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelávanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové potreby, rekreačné potreby, tvorba úspor a pod.). Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. V tejto súvislosti je významné i ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktoré zakotvuje, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba

berie. Naviac súd prihliada i na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a rovnako tak berie do úvahy prídavky na deti, ktoré sa sčasti podieľajú na úhrade potrieb detí.

V preskúmvanej veci súd prvého stupňa vo svetle zhora popísaných záverov a v intenciách citovaných zákonných ustanovení zisťoval zmenu pomerov na strane všetkých účastníkov konania, ku ktorej došlo od posledného rozhodovania o výživnom. V tomto smere dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho aj správny právny záver. Nakoľko sa odvolací súd stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 OSP sa obmedzuje len na skonštatovanie jeho správnosti. Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia len dodáva, že posledná úprava výživného na navrhovateľa bola rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 9C/80/2003-40 zo dňa 08. 01. 2004, ktorým bol zaviazaný odporca prispievať na výživu v tom čase mal. navrhovateľa sumou 1.300,- Sk mesačne (43,15 eura). V tom čase bol navrhovateľ žiakom základnej školy, matka bola nezamestnaná, pracovala iba brigádnicou, otec bol zamestnaný, mal príjem 15.000,- Sk (497,90 eura) a obidvaja rodičia inú vyživovaciu povinnosť nemali. Od tejto úpravy výživného nastala zmena pomerov na strane navrhovateľa, ktorý študuje 3. ročník vysokej školy, matka aj otec sú zamestnaní. Matka pracuje v 2-týždňových turnusoch v Rakúsku, kde zarobí 879 eur, otec je živnostník, podľa vlastného vyjadrenia má príjem 600 eur mesačne. Iné vyživovacie povinnosti rodičom navrhovateľa nepridali, odporca sa oženil, žije v spoločnej domácnosti s manželkou, ktorá je zamestnaná a má dve mal. deti. S ohľadom na vyššie popísané zistenia niet sporu o tom, že vyživovacia povinnosť odporcu voči navrhovateľovi naďalej trvá, nakoľko študuje a pripravuje sa na budúce povolanie a od posledného rozhodovania o výživnom došlo k podstatnej zmene pomerov účastníkov konania, odôvodňujúce zvýšenie vyživovacej povinnosti odporcu voči navrhovateľovi, tak ako konštatoval aj súd prvého stupňa. S ohľadom na odôvodnené potreby navrhovateľa a možnosti a schopnosti odporcu súd správne zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu na 100 eur mesačne od podania návrhu, od 05. 01. 2015.

K odvolacím dôvodom odporcu ohľadne jeho príjmu, ktorý podľa jeho vyjadrenia predstavuje 450 eur mesačne, pretože pracuje iba sezónne, maximálne 9 mesiacov odvolací súd udáva, že tento dôvod nepovažuje za podstatný pre zmenu výšky vyživovacej povinnosti určenej súdom prvého stupňa. V spise sa nachádza daňové priznanie odporcu za rok 2014, pričom v daňovom priznaní nevykázal žiadne príjmy ani výdavky, náklady a príjmy za rok 2015 v konaní nepreukázal, hoci sám podľa vlastného vyjadrenia zarábala 600 eur netto mesačne. S ohľadom na zákonnú úpravu, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, pričom obaja prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov odvolací súd má za to, že z príjmu deklarovaného odporcom nie je schopný plniť si vyživovaciu povinnosť v rozsahu 100 eur mesačne, pretože rodič, ktorý má príjmy z inej, než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu je povinný preukázať ich súdu, predložiť doklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnených údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenia aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje 20-násobok sumy životného minima (§ 63 ods. 1 Zákona o rodine). Pokiaľ odporca poukazuje na skutočnosť, že v spoločnej domácnosti býva s manželkou a jej dvoma mal. deťmi a náklady na školné a ostatné veci na deti prevyšujú ich možnosti, odvolací súd uvádza, že zákonnú vyživovaciu povinnosť má odporca v prvom rade voči navrhovateľovi, ktorého je biologickým rodičom a nie voči deťom jeho manželky. Pokiaľ ide o výdavky a neuhradené záväzky ako pozostatok z havárie v roku 2005 odvolací súd na ne rovnako ako súd prvého stupňa neprihliadol, pretože výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov (§ 62 ods. 5 prvá veta) ako správne konštatoval súd prvého stupňa. Skutočnosť, že podľa tvrdenia odporcu navrhovateľ odmieta jeho osobu, odvolací súd v posudzovanej veci nepovažuje za právne významnú, s ohľadom aj na vyjadrenie navrhovateľa, ktorý uviedol, že od roku 2005 doposiaľ odporca neprejavil o neho žiadny záujem a dokonca, pred pojednávaním si nebol vôbec istý, ako jeho otec vyzerá.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutej vyhovujúcej časti a v súvisiacich výrokoch ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 OSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal, pretože si náhradu neuplatnil a zo spisu mu žiadne trovy nevyplývajú.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.